

PROSEDYRE
FOR VURDERING AV SAMTYKKEKOMPETANSE I FORBINDELSE MED
NØDVENDIG HELSEHJELP

(prosedyren ligger forut for et evt tvangsvedtak)

Bakgrunn

Journalforskriften er fastsatt i lov eller i medhold av lov, bla khl § 1-3 a, pasrl § 5-1, hpl §§ 39-40. Journalforskriften (FOR 2000-12-21 nr 1385)

Forskriften gir nærmere regler om helsepersonells dokumentasjonsplikt, herunder innhold i pasientjournaler, føring, sletting, retting etc, pasienters rett til innsyn og regler om virksomhetens ansvar i forhold til opprettelse og organisering av journalsystem.

Pasientjournalen skal bla inneholde følgende opplysninger dersom de er relevante og nødvendige:

§ 8c) ”Dersom pasienten ikke har samtykkekompetanse, skal det nedtegnes hvem som samtykker på vegne av pasienten, jf pasientrettighetsloven kap. 4.”

Kommentar: når det gjelder helsehjelp er det helsepersonell som avgjør dette, jf pasrl § 4-6, første ledd (helsehjelp av lite inngripende karakter) og § 4-6, 2 ledd (helsehjelp som medfører alvorlig inngrep – ansvarlig helsepersonell i samråd med annet kvalifisert helsepersonell).

(journalforskriften er ikke oppdatert etter den siste endringen i pasrl. § 4-6, 2 ledd som trådte i kraft 1.5.2008)

§8 j) ”Om pasienten har samtykket til eller motsatt seg nærmere angitt helsehjelp

Hva skal vurderes

Se sjekkliste på ”mal for avgjørelse om manglende samtykkekompetanse i forhold til helsehjelp”

- evne til å uttrykke valg
- evne til å forstå informasjon som er relevant i forhold til å ta en beslutning om helsehjelp
- evne til å forstå konsekvenser av valg (hva skjer hvis jeg ikke tar medisinen)
- evne til å resonnerer med relevant informasjon i avveining mellom evt ulike former for helsehjelp
- hel eller delvis manglende samtykkekompetanse (samtykkekompetansen kan variere alt etter hva slags helsehjelp det er snakk om - for eksempel tilbakeholdelse i institusjon). Det må vurderes på hvilke områder det er utilrådelig at pasienten har/ikke har samtykkekompetanse
- mindre reduksjon i forstandsevnene er ikke tilstrekkelig: det er et krav om at pasienten ”åpenbart ikke er i stand til å forstå”(jf pasrl § 4-3)

HUSK : Ved tvil om samtykkekompetanse – så har vedkommende det!

Hensikten med vurderingen

Bedre pasientens rettssikkerhet

Best mulig avveining mellom pasientautonomi og behandlingsbehov

Større bevissthet om forholdet mellom samtykkekompetanse og frivillighet/tvang

Reduksjon av bruk av unødvendig og evt uhjemlet tvang

Bedre behandlingsresultater til beste for pasienten

Bevisstgjøring på alle nivåer av helsepersonell

Nødvendig som dokumentasjon i forhold til tvangsvedtak etter pasrl kap 4A

Hvem skal vurdere

Pasrl § 4-3:

Den som yter helsehjelpen avgjør om pasienten mangler samtykkekompetanse. Den som yter helsehjelpen kan være fastlege, tilsynslege, annet kvalifisert personale, avhengig av hvilken type av helsehjelp som gis (for eksempel medisinerings – lege, pleie- og omsorgsoppgaver – sykepleier)

Når skal samtykkekompetanse vurderes

Se over under pkt. om journalforskriften § 8

Skal evalueres.